

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Kmetje naših vasi so se pri nedeljskih volitvah izrekli za napredek našega kmetijstva in za ohranitev slovenskega naroda na Koroškem

LETNIK VI

CELOVEC, SREDA, 28. XI. 1951

ŠTEV. 89 (458)

Kmečka gospodarska zveza je priporila našemu ljudstvu 84 zastopnikov njegovih zahtev

DVA ZASTOPNIKA V KMETIJSKI ZBORNICI — KGZ JE S TREMI ZASTOPNIKI DRUGA NAJMOČNEJŠA SKUPINA V OKRAJU VELIKOVEC — V 33 KRAJEVNIH KMEČKIH ODBORIH SO ZASTOPNIKI KGZ — V ROŽU IN NA GURAH VODI KMEČKA GOSPODARSKA ZVEZA V KRAJEVNIH KMEČKIH ODBORIH — EDINO KANDIDAT KGZ BO V OKRAJNI KMEČKI ZBORNICI BELJAK ZASTOPAL INTERESE KMETOV V ZGORNJEM ROŽU IN SPODNJI ZILJI

V nedeljo je pri volitvah v kmetijsko zbornico, v okrajne kmečke zbornice in krajevne kmečke odbore šlo od okoli 32.000 volilnih upravičencev okoli 78% na volišče. Posamezne volilne skupine so dosegle v kmetijski zbornici zastopnikov:

Kmečka gospodarska zveza	2 mandata (1.929 glasov)
Kärntner Bauernbund	11 mandatov (11.266 glasov)
Kärntner Arbeitsbauernbund	5 mandatov (5.009 glasov)
Unabhängige Bauernschaft	6 mandatov (6.681 glasov)

V okrajni kmečki zbornici Celovec je dosegla

Kmečka gospodarska zveza	2 mandata (568 glasov)
Kärntner Bauernbund	5 mandatov (1.443 glasov)
Kärntner Arbeitsbauernbund	3 mandata (869 glasov)
Unabhängige Bauernschaft	2 mandata (591 glasov)

V sodnem okraju Borovlje je KGZ s 226 glasovi dosegla največ glasov. Tudi po občinah na Gurah je KGZ dosegla največ glasov.

V okrajni kmečki zbornici Velikovec je dosegla

Kmečka gospodarska zveza	3 mandata (892 glasov)
Kärntner Bauernbund	5 mandatov (1.371 glasov)
Kärntner Arbeitsbauernbund	2 mandata (650 glasov)
Unabhängige Bauernschaft	2 mandata (488 glasov)

V sodnem okraju Pliberk je KGZ z 280 glasovi dosegla za 122 glasov več kot Kärntner Bauernbund in je tam najmočnejša skupina. V sodnih okrajih Dobrla ves in Zelezna Kapla je KGZ dobila največ glasov.

V okrajni kmečki zbornici Beljak je dosegla

Kmečka gospodarska zveza	1 mandat (443 glasov)
Kärntner Bauernbund	4 mandata (1.218 glasov)
Kärntner Arbeitsbauernbund	3 mandata (1.122 glasov)
Unabhängige Bauernschaft	4 mandata (1.155 glasov)

V sodnem okraju Rožek je KGZ z 267 glasovi dosegla za 76 glasov več kot Kärntner Bauernbund.

Po občinah, kjer je KGZ postavila svoje kandidate, pa je dosegla glasov (v oklepaju število mandatov v krajevni kmečki odbor):

Občina	KGZ	KBB	ABB	UB
Zvabek	17 (2)	30 (3)	18 (1)	0 (0)
Blato	121 (4)	62 (2)	19 (0)	10 (0)
Libuče	43 (3)	30 (2)	23 (1)	11 (0)
Bistrica nad Pliberkom	105 (4)	38 (1)	45 (1)	11 (0)
Globasnica	106 (4)	37 (2)	8 (0)	19 (0)
Žitara ves	56 (1)	70 (2)	94 (3)	0 (0)
Bela	85 (3)	46 (2)	20 (1)	3 (0)
Dobrla ves	82 (1)	188 (3)	85 (2)	24 (0)
Galicija	36 (1)	42 (2)	43 (2)	37 (1)
Škocjan	130 (3)	117 (3)	29 (0)	35 (0)
Ruda	28 (1)	50 (2)	66 (3)	9 (0)
Vovbre	24 (1)	100 (5)	0 (0)	18 (0)
Grebinj	26 (0)	143 (5)	20 (0)	44 (1)
Bistrica v Rožu	30 (2)	35 (2)	29 (2)	2 (0)
Svetna ves	45 (3)	21 (1)	24 (1)	13 (1)
Borovlje	22 (1)	42 (3)	23 (2)	7 (0)
Slov. Plajberk	22 (2)	14 (1)	24 (3)	2 (0)
Sele	49 (4)	17 (1)	23 (1)	0 (0)
Šmarjeta	40 (3)	35 (2)	23 (1)	6 (0)
Medborovnica	19 (1)	39 (3)	27 (2)	2 (0)
Zg. Vesca	36 (4)	11 (1)	0 (0)	12 (1)
Bilčovs	76 (4)	36 (1)	18 (1)	1 (0)
Škofiče	68 (3)	43 (2)	34 (1)	22 (0)
Hodiše	52 (2)	31 (2)	43 (2)	6 (0)
Radiše	37 (3)	35 (3)	8 (0)	2 (0)
Kotmara ves	36 (2)	48 (2)	39 (2)	17 (0)
Otok	10 (1)	24 (2)	11 (2)	4 (1)
Št. Jakob v Rožu	142 (3)	47 (2)	83 (1)	59 (0)
Rožek	16 (2)	27 (3)	12 (1)	4 (0)
Ledenice	40 (2)	25 (1)	46 (2)	29 (1)
Bokštanj	117 (2)	10 (2)	65 (1)	55 (1)
Loga ves	39 (2)	26 (1)	33 (2)	19 (1)
Gozdanje	25 (1)	35 (1)	55 (3)	36 (1)
Straja ves	18 (1)	16 (2)	36 (2)	20 (1)
Podklošte	16 (0)	94 (3)	84 (2)	41 (1)

Od 35 občin je Kmečka gospodarska zveza dosegla v 7 občinah absolutno večino, v nadaljnjih 10 občinah je dosegla relativno večino, v 3 občinah pa je enako močno zastopana, kakor katera koli ostalih strank.

S tem je Kmečka gospodarska zveza za južno stran Drave (od Bistrice na Zilji do Zvabeka) in za Gure najmočnejša skupina v kmetijski zbornici.

Volilce Kmečke gospodarske zveze bodo zastopali:

v kmetijski zbornici:

Janko Ogris, pd. Miklavž v Bilčovsu

Tomaž Dumpelnik, pd. Dumpelnik v Štebnu pri Globasnici

v okrajnih kmečkih zbornicah:

Velikovec: Miha Kačnik, pd. Joger v Škocjanu

Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu

Štefan Marktl, pd. Tebaldi v Sv. Miklavžu

Celovec: Lovro Kramer, pd. Janšej v Holbičah

Boštjan Male, pd. Činkovc na Šentjanskih Rutah

Beljak: Peter Kofler, pd. Vavčar v Štebnu

Slovenski kmetje gledamo s ponosom na izid volitev in ugotavljamo, da smo z njimi izbojevali eno najodličnejših zmag za obstoj na svoji zemlji, za napredek našega kmetijstva in za ohranitev slovenskega naroda na Koroškem.

Našim volilcem

Tedni in dnevi napornega dela za izbojevanje zastopstva v krajevnih kmečkih odborih, v odborih okrajnih kmečkih zbornic in v občnem zboru kmetijske zbornice so za nami. Uspeh pri teh volitvah dokazuje, da je bila pot Kmečke gospodarske zveze pravilna. V resnici dober izid volitev pa je samo plod našega skupnega neutrudnega dela.

Zahvaljujemo se vsem volilcem, ki so oddali glas za Kmečko gospodarsko zvezo. S tem ste pokazali, da se zavedate važnosti in potrebe enotnosti kmečkega ljudstva po naših vaseh. Posebno pa se zahvaljujemo vsem zaupnikom, govornikom in sodelavcem za vztrajno in požrtvovalno podrobno delo.

Vsem kandidatom, ki so bili izvoljeni, iz srca čestitamo. Prepričani smo, da se bodo v svojem naporu delu pokazali vredni zaupanja svojih volilcev.

Utrujmo naprej zavest skupnosti in nerazdružljivosti našega kmečkega ljudstva. Potem bo naš sedanji uspeh v resnici prvi korak k

vsem nadaljnjim uspehom in k našemu cilju. Enake pravice in enake dolžnosti za vse! Celovec, 26. novembra 1951.

Volilni odbor
Kmečke gospodarske zveze

Zahvala Demokratične fronte

Demokratična fronta delovnega ljudstva se zahvaljuje vsem svojim članom in funkcionarjem, ki so v zvezi z volitvami v ustanove kmetijske zbornice zastavili svoj trud za doseženi uspeh volilne skupnosti kmetov, najemnikov in užitarjev v Kmečko-gospodarski zvezi. Še posebej velja zahvala vsem tistim članom in odbornikom, ki so se požrtvovalno postavili na razpolago kot kandidati in govorniki na predvolilnih zborovanjih in sestankih, kjer so v obrambi skupnih koristi našega kmečkega prebivalstva pomagali ustvarjati enotnost, za katero se bo Demokratična fronta enako kakor doslej tudi v bodoče zastavila z vsemi svojimi razpoložljivimi silami.

Izvršni odbor DFDL

Sporazum med Zapadom in Nemčijo

Po dolgi vrsti razgovorov zapadnonemškega kanclerja dr. Adenauerja z visokimi komisarji Združenih držav Amerike, Velike Britanije in Francije, kjer so se razgovarjali o spremembi zasedbenega statuta in bodoči ureditvi Zapadne Nemčije, je imel Adenauer zdaj priložnost za sestanek z zunanjimi ministri treh zapadnih velesil. Po tem sestanku so izdali poročilo, v katerem je bilo rečeno, da je bila zapadnonemškemu kanclerju prvič dana priložnost, da se je posvetoval z ministri za zunanje zadeve treh zapadnih držav, kar pomeni znaten napredek v združitvi federalne republike Nemčije z Zapadom na podlagi enakopravnosti.

Kakor poroča Reuter, je v poročilu dalje rečeno, da so ministri za zunanje zadeve med razgovori proučili načrt o splošnem sporazumu med štirimi vladami, ki je bil pripravljen v Bonnu. Po tem načrtu bodo določena načela bodočih odnosov med štirimi državami. Za sedaj pa še ne bo podpisan ali objavljen, ker so se štiri vlade zedinile, da ga je treba naj-

prej dopolniti z nekaterimi sorodnimi konvencijami.

Z uveljavljanjem tega sporazuma in sorodnih konvencij bo okupacijski statut razveljavljen, zavezniška visoka komisija in uradi pokrajinskih komisarjev pa ukinjeni. Tri zapadne države bodo obdržale samo tiste pravice, katerim se sedaj ne morejo odreči glede na mednarodni položaj ter sedanji položaj Nemčije. Te pravice se nanašajo na razmestitev in varnost sil v Nemčiji, na Berlin in vprašanje v zvezi z Nemčijo kot celoto.

V komunikaciji je na koncu poudarjeno soglasje štirih ministrov, da je temeljni smoter skupne politike njihovih vlad, da se sklene mirovna pogodba za vso Nemčijo. Strinjajo se tudi s tem, da se bodo meje Nemčije končno določile ob sklenitvi mirovne pogodbe ter izražajo svoje soglasje s predlogom, ki je sedaj pred Generalno skupščino ter se nanaša na določitev možnosti o izvedbi istočasnih svobodnih volitev v vsej Nemčiji.

V ÖVP-jevskih vrhovih sumljivo poka

Prve dni novembra se je sestalo vrhovno vodstvo ÖVP ter na svoji seji sklenilo, da bo koncem januarja prihodnjega leta zvezni kongres ÖVP na Dunaju. Zato se sedaj po zveznih deželah vršijo redni in izvanredni deželni kongresi kot predpriprave za zveznega. Če zasledujemo potek teh deželnih kongresov, slišimo prav sumljivo pokanje v ÖVP-jevskih vrhovih. Neka nova garnitura vodstva bi rada prišla na krmilo v vseh strankinih funkcijah in vladnih položajih.

Že kar po porazu pri volitvah za zveznega prezidenta so se v ÖVP močno pojavile take poželjive namere. Takrat se je pokazal Figl s svojimi ožjimi prijatelji še močnejšega od krogov, ki sedaj že delj časa silijo na odgovorna, vodilna mesta, ki hočejo spodriniti „stara, utrujeno garnituro“. Kljub svoji premoči pa je Figlova skupina že tedaj bila prisiljena odstopiti vsaj za korak. (Spomnimo se, da je Figl moral prepustiti mesto strankinega predsednika prezidentu zvezne trgovske zbornice, ing. Raabu, in je ostal le državni kancler). Danes se zahteve „novih“ postavljajo že mnogo ostreje, čisto odkrito govorijo o „nujni potrebi, da se čim prej spremeni ÖVP-jevska frakcija znotraj avstrijske zvezne vlade.“

Najvidnejši eksponenti teh teženj po spremembi je deželna organizacija ÖVP na Štajerskem, ki je pred nedavnim na koncu svojega izvanrednega kongresa soglasno sprejela resolucijo, ki nosi očitni pečat „gibanja za obnovitev“. V tej resoluciji kar mrgoli najrazličnejših „revolucionarnih“ zahtev, kot na primer „klic širokih mas po novih ljudeh“, omejitve funkcij predvsem delavske zbornice in sindikatov (grozijo celo z zahtevo po ustanovitvi „usmerjenih sindikatov“, to je s cepitvijo sedanjega ÖGB-ja), poostrena borba proti ministru Waldbrunnerju (to je proti poddržavljenim podjetjem), jasna linija proti marksizmu itd.

Za svojo parolo si je „nova garnitura“ izbrala značilne vojaške izraze „iz obrambe v napad“, ki točno osvetljujejo prave namene „reformistov“ v ÖVP, kakor se sami imenujejo. Iz vseh njihovih zahtev namreč jasno sledi, da tu ne gre za zgolj notranje boje treh nasprotujočih si klik v ÖVP-jevskem vodstvu, ki sta ena na drugo ljubosumni in bi si medseboj rade izpodrinile zlate stolčke v državi in stranki, marveč gre mnogo bolj za preusmeritev politične linije ÖVP na še bolj kapitalistični, reakcionarni tir, kot doslej. Če so Figl in njegov krog bili primerni ljudje za nekako umerjeno linijo sodelovanja z ostalimi demokratičnimi strankami, torej sami še nekako oviti v demokratični plašček, naj se to po željah in koncepcijah „novih“ temeljito spremeni.

Razkol v ÖVP-jevskih vrhovih gre celo tako daleč, da so slišati govornice o popolni razce-

pitvi stranke in o ustanovitvi nove meščanske stranke politične sredine, ki naj bi postala rezervuar za nezadovoljne iz sedanje ÖVP in dala možnost morda opustiti pri novih volitvah (pri katerih bi utegnili biti ÖVP ponovno poražena) staro ter ustanoviti z VdU-jem vred novo vladno koalicijsko.

Vsekakor pa bo držalo to: če na prihodnjem zveznem kongresu koncem januarja 1952 dejansko prevlada nova struja, če zasede odgovorna in vodilna mesta v ÖVP in na

Velike simpatije Arabcev do Jugoslavije

Pariz, (Tanjug). „Jugoslavija ima važno in konstruktivno vlogo pri Združenih narodih. Njeno stališče pozdravlja velikanska večina članic Združenih narodov. Jugoslavija daje velik prispevek k stvari miru,“ je izjavil dopisniku Tanjuga Faris el Kuri, vodja sirske delegacije na zasedanju Generalne skupščine. „Arabski svet goji simpatije do Jugoslavije in želim, da bi se naše skupno prijateljstvo vedno bolj poglobljalo“ — je dodal in hkrati poudaril, da je vloga Jugoslavije konstruktivna hkrati zaradi tega, ker je neodvisna država, ki vodi svojo samostojno politiko. Nato je rekel, da se notranja ureditev Jugoslavije razlikuje od drugih držav, da pa to ne onemogoča Jugoslaviji konstruktivnega sodelovanja med državami z različnimi družbenimi sistemi.

El Kuri je nato izrazil upanje, da bodo na poti popolne neodvisnosti krenile vse države, ki so danes pod sovjetskim gospodstvom. Zakaj predstavniki sovjetskega sistema ne dovolijo svetu, da bi videli, kako deluje ta sistem, o katerem trdijo, da je boljši od drugih? Zakaj so postavili okrog sebe zid? El Kuri je poudaril, da to dokazuje, da se boje pokazati svetu, kakšen je njihov sistem in ni dvoma, da tako stališče ne vodi k mednarodnemu sporazumevanju.

Ko je govoril o sedanjih napetosti mednarodnega položaja, je el Kuri dejal, da bi morale male države, ki tvorijo velikansko večino v Združenih narodih, pozvati velesile, naj se ravnaajo po določbah in načelih Ustanovne listine ZN.

Ko se je nato dotaknil ustvarjanja sistema

ÖVP-jevskih postojankah v državi predstavniki skrajne reakcije in velekapitala, tedaj bodo prav zares skušali uresničiti svojo parolo „iz obrambe v napad“, namreč: iz obrambe pred napredovanjem demokracije v Avstriji, v napad na vse demokratične pridobitve zadnjih let! Iz tega vidika je treba gledati vsa trenutna dogajanja v vrhovih ÖVP ter z vsemi silami podpreti vsako, čeprav dostikrat samo delno borbo naprednih množic v Avstriji za demokratizacijo javnega življenja.

kolektivne varnosti Združenih narodov, je sirske delegat rekel, da je treba predvsem paziti na vsestransko zaščito malih držav pred nevarnostjo agresije velesil.

Na vprašanje o problemih Srednjega vzhoda je predstavnik Sirije izjavil, da arabske države niso zadovoljne s sedanjim razvojem stvari v Libiji. Generalna skupščina Združenih narodov je sklenila, naj bo bivša italijanska kolonija Libija enotna, samostojna in neodvisna država. Arabske države mislijo, da je danes v Libiji kršeno načelo enotnosti. El Kuri je poudaril, da ni nikakih nacionalnih razlogov za federativno ureditev Libije in to zaradi tega, ker živi v vsej Libiji en narod. Ozadje te federativne ureditve je treba iskati po mnenju el Kurija v britansko-francoski politiki v Libiji, v razdelitvi njihovih vplivnostnih področij. Fezan je pod francoskim vplivom, Tripolitaniya pa pod britanskim.

Kar zadeva stališče do predloga o ustanovitvi poveljstva za Srednji vzhod, ni med arabskimi državami takih nasprotij kot je to prikazoval del svetovnega tiska, je izjavil el Kuri. Razlika med Egiptom in drugimi arabskimi državami v stališču do poveljstva za Srednji Vzhod je samo v tem, da so velesile predlagale Egiptu nekaj povsem drugega kot pa ostalim državam. V predlogih, ki so bili sporočeni Egiptu, je določeno, da bo Egipt odprt za tuje čete, medtem ko se to v predlogih, ki so jih sporočili nekaterim drugim državam, ne predvideva. Mislimo, da je imel Egipt prav, ko je odklonil sporočeni predlog, je rekel el Kuri.

Vso pomoč zaostalim državam

V Rimu zaseda trenutno glavna skupščina Sveta organizacije OZN za kmetijstvo in prehrano (FAO), ki razpravlja o gospodarskem in prehranbenem položaju v posameznih državah. Predvsem se na zasedanju ukvarjajo z vprašanjem, kako bi pomagali zaostalim državam in je o tem govoril tudi jugoslovanski zastopnik Milan Ivanovič. Poudaril je potrebo, da mora FAO vztrajati, da se bo povečala proizvodnja živil in surovin za živilsko in tekstilno industrijo.

Jugoslovanski delegat je dalje dejal, da mora FAO kot najvažnejša mednarodna organizacija za kmetijsko proizvodnjo in prehrano predložiti državam članicam, da bi uporabljale skrite rezerve in možnosti proizvodnje. Proizvodnja bi se lahko relativno hitro povečala, je pripomnil, če bi posvetili več skrbi pospeševanju in mehanizaciji kmetijstva. S pravilnim dviganjem proizvodnje in dobro organizacijo, zamenjave blaga bi lahko dosegli blaginjo na svetu, ki bi poleg drugih ukrepov prispevala k utrditvi miru in kulturnemu napredku človeštva.

Covoreč o neenakomernosti razvoja v kmetijstvu je jugoslovanski delegat poudaril, da dokazujejo primeri iz Jugoslavije, da je kmetijstvo tem bolj živahno, kolikor bolj je razvita industrija. Izjavil je, da bi se po njegovem mnenju pridelok žita v Panoniji lahko povečal do 15 do 30 metrskih stotov, če bi uporabili vsa moderna sredstva v kmetijstvu. Pri koruzi, posebno pa živalski krmi bi lahko dosegli še boljše uspehe. Zaradi tega bi se morala organizacija FAO na mednarodnem področju dejavnije udeležiti finansiranja investicij za razvoj gospodarstva v zaostalih državah. Ivanovič je dalje dejal, da bi moralo biti izbiranje problemov, ki so važni za ohranitev in napredok proizvodnje, kot so zatiranje živalskih boleznih, zboljšanje živalske krme, pridelovanje in razdeljevanje semen, razvoj in razširitev združne dejavnosti, značilno za nadaljnjo dejavnost FAO.

Ivanovič je nato naštel več ukrepov, ki bi jih morala predlagati organizacija FAO, med drugim tudi boljše organizacijo ribolova, boljše izkoriščanje živil, ustanovitev solidne statistike o gozdarstvu in drugo.

V Rimu zaseda Atlantski svet

Preteklo soboto se je začelo v Rimu osmo zasedanje Sveta Atlantskega pakta, na katerem sodelujejo zastopniki dvanajstih držav — članic. Navzoči so zunanji, finančni in obrambni ministri, šefi generalnih štabov, številni visoki oficirji, diplomati in strokovnjaki, skupno nad 400 delegatov. Kot opazovalci se zasedanja udeležujejo zastopniki Turčije in Grčije, ker te dve državi še nista sprejeti v skupni obrambni načrt. Med drugimi sta navzoča tudi vrhovni poveljniki obojevojenih sil Atlantskega pakta general Eisenhower in vodja ameriške organizacije za pomoč inozemstvu Averell Harriman.

Zasedanje, ki je v stadionu „Foro Italico“ in ki mu predseduje kanadski zunanji minister Pearson, je začel italijanski ministri predsednik De Gasperi, ki se je v svojem govoru izrekel proti nekakšnemu varstvenemu miru za socialne predprave in zahteval konstruktiven mir, ki naj bi bil v zadovoljstvo in blagor vsem narodom. Ameriški zunanji minister Acheson pa je ob tej priložnosti poudaril: Mislim, da bodo sklepi, ki jih bomo sprejeli, še bolj utrdili temelje svetovnega miru kot dosedanji.

Rimsko zasedanje Atlantskega pakta bo nedvoumno velikega pomena za nadaljni razvoj položaja v svetu; saj bodo obravnavali vprašanja, ki naj bi bistveno spremenila sedanje razmerje med državami, seveda pa tudi med Vzhodom in Zapadom. Dve najvažnejši točki dnevnega reda sta načrt za takojšnjo vojaško pomoč, ki je potrebna za obrambo Evrope, in določitev nalog, ki naj bi jih prevzeli Turčija in Grčija v okviru atlantskega obrambnega sistema. Nadalje bodo na tem zasedanju imeno-

Osem let nove Jugoslavije

Jutri bo poteklo osem let, odkar je bilo v Jajcu zgodovinsko zasedanje takratnega AVNOJ-a, to se pravi prvega parlamenta nove Jugoslavije, ki se je takrat v težki neenaki borbi proti nacifašizmu porajala iz žrtev in krvi. Dve leti zatem istega dne je Ustavodajna skupščina — naslednica AVNOJ-a — razglasila Jugoslavijo za federativno ljudsko republiko in s tem zajamčila popolno enakopravnost vseh jugoslovanskih narodov.

Osem let je sicer kratka doba, za Jugoslavijo pa je teh osem let velikanskega pomena. Po končani vojni in zmagi nad nasiljem je šla pot preko obnove porušene domovine v ponosno gradnjo socializma — uresničitev petletnega gospodarskega načrta. V teh osmih letih pa je Jugoslavija na eni strani doživela tudi bridko izkušnjo kominformske resolucije, na drugi strani pa si je v mednarodnem položaju izbojevala mesto, kot še nikdar v zgodovini.

Danes stoji Jugoslavija v prvih vrstah držav, ki se iskreno borijo za resničen demokratičen in trajen mir in lahko s ponosom obhaja osmo obletnico svojega obstoja.

V Koreji sporazum

Komisija, v kateri se zastopniki Združenih narodov, Kitajcev in Severokorejcev že dolge tedne trudijo, da bi omogočili nadaljevanje pogajanj v premirju v Koreji, je po zadnjih vesteh dosegla sporazumno rešitev glede razmejitvene črte med Južno in Severno Korejo. Prav to vprašanje je doslej najbolj oviralo medsebojna pogajanja in je zdaj pričakovati, da bodo s pogajanjmi le lahko napredovali, čeprav so še vedno nerešena vprašanja izmenjave vojnih ujetnikov, nadzorstva nad izpolnjevanjem sprejetih sklepov in podobno.

Sicer je ta napredek velikega pomena, kljub temu pa v Washingtonu niso preveč optimistični, ker pravijo, da so pogajanja že večkrat kazala dobre uspehe in so se pozneje kljub temu spet razbila.

Krauland aretiran

Kakor je znano, je OeVP-jevski minister Krauland svoječasno izbral svoja uradna opolnomočja in so ugotovili silne korupcije v njegovem ministertvu. Pravosodno ministertvo je uvedlo stroge preiskave, Kraulandu pa kljub dokazani krivdi niso mogli do živlega, ker ga je tudi potem, ko je kot minister že odstopil, še vedno krila poslanska imuniteta. Šele pred katkim mu je bila ta odvzeta, zdaj pa so ga oblasti aretirale in se nahaja v preiskovalnem zaporu.

London. — Angleški ministri predsednik Churchill bo pred svojim odhodom v Washington po radiu pojasnil britanskemu ljudstvu sedanji položaj Anglije.

Berlin. — Vzhodnonemški predsednik Pieck je poslal predsedniku Zapadne Nemčije pismo, v katerem zavrača možnost nadzorstva Organizacije združenih narodov nad nemškimi volitvami. Po njegovem mnenju naj to vprašanje prouči komisija, sestavljena iz Nemcev, pod štiristranskim nadzorstvom.

Pariz. — Arabske delegacije v Glavni skupščini OZN bodo zahtevale umik tujih čet iz Libije, niso se pa še odločile, ali naj bi glasovale za sprejem Libije v Organizacijo združenih narodov.

Teheran. — Podpredsednik perzijske vlade Fatemi je izjavil, da bo Perzija prodala Egiptu milijon ton petroleja letno in podprla egiptovsko vlado v vseh njenih zahtevah, včevši zahtevo po Sudanu.

Perzija in Egipt se povezujeta

Perzija in Egipt sta sicer že leta 1928 podpisala pogodbo o prijateljstvu, odkar pa je Anglija izgubila v teh dveh državah svoje položaje, delajo na tem, da bi to pogodbo še razširili. V ta namen sta se sestala predsednik egiptovske vlade Nahas paša in predsednik perzijske vlade dr. Mohamed Mosadik na dvehurnem sestanku, na katerem sta obravnavala vprašanja, ki zanimajo obe državi.

Po sestanku Nahas paše in Mosadika je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da se bodo v kratkem začeli razgovori za okrepitev odnosov med Egiptom in Perzijo. Poročilo poudarja, da bo dosedanja pogodba o prijateljstvu, podpisana med Egiptom in Perzijo že leta 1928, razširjena. Razen tega bosta obe državi sklenili gospodarsko in trgovinsko pogodbo, sporazum o kulturnem sodelovanju, pogodbo o plovbi, pomiritvi in arbitraži in sporazum o sodni pomoči.

Reuter poudarja, da je v uradnem poročilu med drugim rečeno, da bo egiptovsko-perzijski sporazum podlaga za večstranski sporazum večjega obsega, ki bo vključeval tudi druge arabske države.

Kakor poroča Reuter dalje, mislijo egiptovski politični krogi, da je skupno poročilo, objavljeno po sestanku predsednika egiptovske vlade Nahas paše s predsednikom perzijske vlade Masodikom, prvi večji politični dogodek na Srednjem vzhodu po ustanovitvi arabske lige leta 1945. Ob tej priložnosti poudarjajo, da je pomen tega poročila v tem, da se njegove doktrine raztegajo daleč čez „enotnost, ki jo je sklenil pakt Arabske lige“.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

KOLENDAR

Sreda, 28. november: Gregorij.
Četrtek, 29. november: Saturnin.
Petek, 30. november: Andrej.

SPOMINSKI DNEVI

28. 11. 1820 — Rojen Friedrich Engels — 1943
Začetek teheranske konference.
29. 11. 1948 — Zgodovinsko zasedanje AVNOJA
v Jajcu — 1948 Umrl v Ljubljani
pesnik dr. Igo Gruden.

ŠKOFIČE

Pri Čemernjaku v Kovičah je bila dne 12. t. m. prijetna in domača družinska slavnost. Jozej Piček, pd. Piček v Holbičah si je izbral Čemernjakovo Angelo Spicer za ženo in gospodinja in ta dan je bila na nevestinem domu svatovšina. V soboto prej pa so vozili balo od nevestinega doma k Pičeku, kjer bo Angela v bodoče gospodinjila. Kakor je stara udomačena navada, so fantje krepko „zapejali“ in šele po dolgem zabavnem prerekanju in primeri odškodnini so kolono sprostili ter so jo končno srečno pripeljali na pravo mesto.

V soboto zvečer pa so prijatelji in znanci obiskali ženina Jozija na domu, ko je jemat slovo od samskega življenja in mu priredili lep predporočni večer. Predporočnemu večeru so dali pravo noto škofiški pevci in tamburaši in prosvetaši sploh ter so se tako oddolžili svojemu sodelavcu, vnetemu prosvetašu za njegovo požrtvovalnost in predanost lepi skupni narodni stvari. Tovariš Janše je imel slavnostni govor, kjer je naglasil ženine vrline in mu položil na srce, naj ostane takšen tudi nadalje ter naj vzgaja v tem duhu tudi svoj naraščaj. Pičekova hiša je že stotele steber slovenskega življa na vasi in okolici in lahko s ponosom gleda na svoje prednike stoletja nazaj. Pičekovi rodovi so ostali zvesti grudi in svojemu narodu. To dejstvo naj bo svetel zgled tudi mlademu paru in Jozi bo vreden naslednik svojega že starega očeta, ki je lani s svojo ženo praznoval petdesetletnico svoje poroke. Pri tej priložnosti je želel tudi priletim starišem še mnogo srečnih in zadovoljnih let v krogu porajajoče se mlade družine.

Med petjem, tamburanjem in prijetni domačnosti je potekal predporočni večer in drugi dan, v nedeljo, je bila poroka v cerkvi pri Sv. Luciji. Nato pa so se gostje in sorodniki zbrali na nevestinem domu k poročnemu slavlju, ki so ga obhajali po lepih udomačenih običajih. Zelo židano razpoloženje je vladalo ves čas na svatovščini in prekmalu je potekal čas, ko so se začeli razhajati. Nevesto, mlado ženo Angelo je popeljal Jozej na svoj dom, kjer bosta skupno čuvala domače ognjišče, skrbela eden za drugega in oba skupaj za naraščaj. Želimo mnogo lepih let sreče in še tole, da bi ostala novo ustanovljena družina vsekdar kot dozdaj nepremagljiva slovenska trdnjavica tudi v bodoče! Iskreno čestitamo!

Po naši zemlji

Loče - Šteben - Zagoričje

Veseli skupni poroki smo doživeli preteklo nedeljo v Štebnu pri Maloščah: dva zavedna slovenska para sta si podala pred oltarjem v zakon roke. Wutti Franci, pd. Pajovec na Ločilu pri Brnci si je izbral nevesto Roziko Ožganovo, pd. Foltičeva v Dvorcu pri Štebnu, da jo popelje kot ženo na svoj dom. Brat neveste Rozike, Joško Ožgan, pa si je izbral svojo zakonsko družico v Zagoričah, na ugledni Mežnarjevi domačiji. Po končani poroki v štebenski farni cerkvi, ki jo je izvršil upokojeni g. župnik Ožgan so bila vesela poročna slavja na ženinovima domovoma pri Foltiču v Dvorcu in pri Pajovcu na Ločilu.

Pevski zbor SPD „Dobrač“ je okrasil poročno slavje zavednega prosvetaša z mnogimi slovenskimi narodnimi in borbenimi pesmimi, ki so bile odraz slovenskega vzdušja, ki je vedno že vladalo v zavedni Pajovčevi hiši. SPD „Dobrač“ pa je poklonilo k znamenitemu dogodku svojemu podpredsedniku lepo darilo v trajen spomin njegovega prosvetnega delovanja.

Lahko rečemo, da sta nastala s tem slavnostnim dogodkom dva nova slovenska ognjišča, dva nova stebra naše narodne družine na Koroskem. Oba para izhajata iz zavednih in težko preizkušenih družin, ki so mnogo žrtvovala za dobrobit našega slovenskega naroda.

Najtežje je prizadejal krvavi fašizem Foltičevi in Mikulovi hiši, iz katere izhaja nevesta Rozika in mladi ženin Joško. Njiju, staro mater in strica Hanija so zavlekli fašistični rablji v koncentracijsko taborišče, odkoder se nista več povrnila. Mikulov Franci pa je dal svoje življenje za srečo in svobodo svojega naroda kot borec partizanske vojske. Tako je danes Mikulov dom osirotel in Foltičeva družina mora opravljati obe posestvi.

Pa tudi zavedni Pajovčevi hiši na Ločilu nacistični divjaki niso prizanesli. Več članov družine, ki je zvesto podpirala narodnoosvobodilno vojsko, so odvlekli v zapor v Beljak. Le ženina sestra Pavla je ušla iz tega zopora in se pridružila partizanskim četam, s katerimi se je borila proti krutim sovražnikom do zloma nemško-nacistične vojaške sile.

Lahko tudi rečemo, da sta bili to poroki zavednih prosvetašev, kajti vsi novoporočenci so se ves čas z veliko vnemo udeleževali v Slovenskih prosvetnih društvih na Brnci in v Maloščah kot vztrajni igralci tamošnjih odrov. Pajovec Franci, podpredsednik SPD „Dobrač“, je s svojim aktivnim delom vedno močno podprl delovanje znanega brnškega društva. Z nič manjšo vnemo so se udeleževali tudi ostali v Slovenskem SPD v Maloščah in

marškomu je še znano Mežnarjevo dekle iz drame „Črna žena“.

Predpričani smo, da bodo ostali novoporočeni pari tudi v bodočnosti opora vsemu narodnemu življenju in jim želimo tudi tem potom v težkem in odgovornem zakonskem stanju mnogo sreče in uspeha.

ŠMARJETA—DOB

Spet je nedavno ena izmed šmarjeških deklet vstopila v zakonski stan. Kosova Meta, druga in tudi zadnja Kosova hčerka, je zapustila sončno Šmarjeto in odšla kot mlada gospodinja k Postrpniku v Dob, kjer so tudi potrebovali na večji kmetiji mlado in svežo gospodinjstvo. Kosova Meta pa je bila tudi dekle, da malo takih. Delavna in pridna se ni ustrašila nobenega dela in je poleg ženskih del in skrbnega krmiljenja krav in svinj prišla, če je bilo treba, tudi za vsako moško delo. Da bi njo videli kako je kosila. Kosa je nji tako rezala zeleno travico, da bi imel marsikateri fant za opraviti, če bi se hotel z njo meriti. Prijela pa je tudi za oralo in brazdo za brazdo plodne zemlje je obračala v veliko veselje svojega skrbnega očeta in gospodarja. Ni čudo, da se je za Meto zanimal marsikateri ženin, ker se ona poleg navedenih del zna še dobro sukati tudi okoli štedilnika in spretno obračati kuharico in postaviti na mizo okusno in tečno jed. Vendar ni se mogla tako hitro odločiti, ker za tako važen življenjski korak je treba doberga premisleka pa tudi doma na Kosovi kmetiji bi jo težko pogrešali.

No, ko pa je prišel Postrpnikov Nac, sin trdne in ugledne kmečke hiše v Dobu, se je le odločila in tudi starši niso mogli odreči. Po cerkvenih poročnih obredih v pliberški farni cerkvi se je v torek, dne 12. t. m. zbralo številno svatov, sorodnikov, znancev in prijateljev na ohceti pri Hrustu. Svatov je bilo zares veliko, kakor se za tako odlično kmečko par spoštobiti in sicer okoli 80, da se je kar trlo v Hrustovem zgornjem nadstropju in postrežnice niso imele lahkega dela, da so nanosile po stopnicah dovolj dobre jedače in pijače, ker vseh teh dobrot je bilo dovolj. Kakor je na taki svatovščini umestno, je bila spopolnjena z vsem potrebnim osebjem, teto in camarjem, široko in možem in je potekalo vse po pravilih. Prav dobro so se imeli, tako so zatrjevali vsi gostje. Zvečer pa je prihitelo vse polno „oknarjev“, ki tudi niso hoteli zamuditi te priložnosti. No, in ko sta teta in camar odplesala „venček“ so se začeli svati razhajati. Pač je premagalo nevesto, mlado ženo, ganotje, ko je jemala slovo od svojih domačih, od hišice oče-

tove in sončne Šmarjete in se podala s svojim možem na svoj novi dom, kjer bo postala na obširni, lepi in dobro urejeni Postrpnikovi kmetiji središče novega družinskega življenja.

Prepričani smo, da je vzela mlada Postrpnica od doma, narodno zavedne in ugledne Kosove hiše, tiste vrline in moč, ki je potrebna, da bo vzgajala svoj naraščaj v isti zvestobi do svojega naroda, ki je lastna njenim starišem! Čestitamo in obilo sreče na mnoga leta!

KOTMARA VES

V noči od 11. na 12. novembra je nastal velik vihar, ki je povzročil precejšnjo škodo v Kotmari vesi, Plešivcu, Škandolfu in Prebljah. Mesarju na Humberku je vihar odnesel streho čez hišo. — Pripravljamo za kuharski tečaj, kjer se bodo dekleta naučila marsikaj koristnega iz gospodinjstva in kuharske umetnosti. Kako bo, bomo še poročali. — Rezultati kmečkovskih volitev v krajevni odbor so naslednji: Kmečka gospodarska zveza 36 glasov, Arbeitsbauernbund 38 glasov, Bauernbund 48 glasov in VdU 17 glasov. Po dva mandata v krajevni odbor sta odpadla na Kmečko gospodarsko zvezo, Bauernbund in Arbeitsbauernbund. Naša zastopnika sta pd. Krznar in Šmon in smo prepričani, da bosta krepko zastopala naše koristi.

ZGORNJE LIBUČE

Dvainosemdeset let je po našem pojmovanju dolga doba človeškega življenja. Toda, kakor vse na svetu hitro mine, minevajo tudi desetletja človeškega življenja in končno pride smrt, ki vedno bridko odjekne v srcih svojcev, ko se loči iz njihove srede draga in ljuba oseba. Pred štirinajstimi dnevi se je naselila žalost tudi v Linhartovi družini pri Šohtarju v Zgornjih Libučah. Za vedno so izgubili očeta Franca Linharta, ki smo ga v ponedeljek dne 19. novembra t. l. izročili na libuškem pokopališču k zadnjemu počitku. Ogromna udeležba na pogrebu je dokazovala dovolj, kako je pokojni oče Linhart Franc zaradi svojega vedrega značaja, ki ga je ohranil v svojo visoko starost, užival ljubezen in spoštovanje pri vseh, ki so ga poznali. Kljub temu, da je šel Linhartov oče skozi trdo življenje, je vedno ohranil vedrino širokega in odkritega značaja. Bil je vesel človek in prijeten ter dober družabnik, ki je ljubil vse lepo, kakor petje in krasoto narave. Še v pozni starosti, pred dvema letoma je z mladimi ljudmi zmagal naporno pot na vrh Pece in se opajal, kakor tolikokrat v življenju, ob romantiki gorskega sveta in divnem razgledu širom lepe naše zemlje.

Pokojni Linhart je ljubil veselje ter ga pri-
(Nadaljevanje na 4. strani)

17

Kmalu potem sta stopili dve nočni prikazni v gosti temi iz skalnate votline. Bila sta Zalika in Davorin. Prva, zavita v dolgo turško haljo, z ostro sabljo opasana, Davorin pa v turški obleki, oborožen kot stražnik. Polagoma sta splezala po strmini v globoki prepad in se napatila proti Gradišču.

Nočna potnika je opazovala, na skalnatem robu sedeč, nesrečna Almira, zavita v temno haljo. Govorila je sama s seboj:

„Zdaj je v mojih rokah. Ravno je došla v globoki prepad. Dobro se slišijo semkaj trdni koraki. Sedaj sta že v rovu in korakata proti taboru. Tudi zame je čas, da grem.“

In šla je. Oprezno se je splazila po strmini v globino ter sledila v temni noči svojima znancema proti Gradišču. Bila je od njiju vedno kakih petdeset korakov oddaljena. Kadar sta postala Zala in Davorin, počakala je tudi Almira; če sta se pa onadva napatila naprej, šla je tudi Almira za njima.

Črti ure pred Gradiščem se ustavita nočna potnika in jameta šepetaje govoriti. Almira se prikrade blizu njiju ter posluša njun pogovor, skrita za grmovjem.

„Vse se nama bode posrečilo, Zala,“ ohrabruje svojo spremljevalko Davorin. „Stražniki niso pazljivi nocej. Vsi so utrujeni in povrh še vinjeni. Naju ne bodo spoznali. Jaz sem itak kot stražnik oblečen, ti pa si v turški halji videti kakor turški častnik. V največji sili pa primeva tudi lahko za orožje!“

„Jaz se ne bojim ničesar, Davorin! Zanašaj se na moj pogum! Vse hočem storiti in prestati, ako le rešim Mirka.“

„To lahko storiš, ali uživala ne boš nikdar z njim zakonske sreče“, šepče tiho zase Almira v bližnjem grmovju in poslušala dalje.

„Kod pa prideva na Gradišče, Davorin?“ vpraša potem radovedna Zalika. „Mi smo shranjevali ključ, ki odpira v Strelčevi hiši vhod na grad. Očetu ga je bil izročil Strelec sam, da ga čuvamo v svojem zatišju. Na ta ključ sem stavila vse svoje upanje. A nočaj ga nisem mogla najti nikjer, in tudi oče ne vedo, kje je. Zatorej ne vem, kako prideva na Gradišče.“

„Ne skrbi za to!“ odvrne spremljevalec. „Ko sem bil zvečer med turškimi stražniki, sem zvedel za ključ, ki zapirajo podzemeljsko pot. Natihoma sem si jih prisvojil, preden sem šel pod Rožčico. Brez njih bi pač ne mogla priti na grad, kajti vrata so močno zapahnjena.“

Nato stopata tiho dalje in Zalika je medpotoma stiskala majhno podobico Matere božje na prsi ter prosila v duhu Boga pomoči.

Srečno sta došla do Strelčevega doma, njima pa je sledila oprezno Almira, koliko tolikor oddaljena. V hiši ni bilo nikogar. Vse je bilo mrtvo in zapuščeno. Potem

sta se spravila po stopnicah v klet, a tu je bil tisti zid razkopan, ki je prej zakrival železna vrata.

„Bog ve, kako so našli Turki ta skrivna vrata!“ opomni tiho Zala.

Almira se pri teh besedah strese in srce ji jame močno plati.

Davorin vzame ključ ter odklene počasi in tiho vrata. Ko pa stopi v podzemeljski hodnik, se spotakne nad človeškim truplom in pade čezenj. V tem trenutku se vzbudi stražnik iz spanja in zakliče na pomoč, ali Davorin mu zasadi ostro sabljo globoko v prsi in turški stražnik izdihne svojo dušo.

Zaliko je seveda obšla groza pri tem prizoru, toda kmalu se je opogumila ter korakala z Davorinom dalje pod podzemeljskem hodniku na grad. A naenkrat se je zopet ustavila, rekoč:

„Ali ni zaškripalo pri vratih? Zdi se mi, kakor da bi jih bil kdo zaklenil.“

Davorin posluša, a vse je bilo tiho kakor v grobu.

Almiri pa zaiskre v tem hipu oči od same radosti.

„Zdaj je vse v mojih rokah“, si misli nesrečno dekle. Mirko je moj. Zala je v kletki kakor priček.“

Nato sledi zopet pazno za njima.

Srečno prispo vsi trije do izhoda na Gradišču. Vrata se odpro. Zala in Davorin stopita v klet, iz kleti pa prideta brez vsake zapreke na prosto. Za njima prikoraka skrivši tudi Almira. Veselje in radost sije vsem trem iz oči, ker so tako srečno dospeli na Gradišče.

Nato se približata Davorin in Zala nagloma turški straži, ki je čujevala ječo, kjer so bili Mirko in njegovi

Postojnska jama

Lepa je Slovenija, tako lepa, da se le malo-katera dežela na svetu more kosati z njo. Čeprav je razmeroma majhna, naletiš povsod na posebne, svojevrstne lepote, ki te vsega prevzamejo, da se težko ločiš in jih nikoli ne moreš pozabiti. Pa naj bodo to slovenske gore in njen svoje vrstne planinski svet, štajerske gorice in sončna goriška brda, kjer zori grozdje najzlatnejših sort, ali pa morska obala in kraji v tihih dolini sinje Soče in Kras s svoje edinstveno, trpko lepoto.

Mnogi, zlasti v tujini pa ne vedo, da to še daleč ni vse. Kajti Slovenija ima tudi podzemeljske lepote. V tujini slovi Postojnska jama in vsak tujec jo prav gotovo obišče ter v divljenjem potem pripoveduje o njenih pravih podzemeljskih dvoranah, o čudovitih oblikah kapnikov iz katerih je narava v dolgih stoletjih oblikovala najčudovitejše stvari. Slovenija ima pa še veliko drugih jam, ki po razširjenosti ne zaostajajo za Postojnsko jamo mnoge pa tudi ne po svoji lepoti.

Kras, ki se razprostira od Ljubljanskega barja daleč tja do Črne gore, ima brez števila podzemeljskih jam izmed katerih pa še mnoge niso raziskane. V teh jamah so neprepeljivi znanstveni zakladi, ki jih zdaj odkrivajo, odnosno bodo še odkrili. Pred osvoboditvijo se je za te jame malokdo zanimal. Znane so bile večinoma le domačinom, ki pa jih niso obiskovali kot ljubitelji in občudovalci. Brezobzirno so lomili najlepše kapnike, ki so jih nekateri kar z vozovi odvažali. Kapniki, čudoviti stalaktiti in stalaktiti, delo narave stoletij in ti-

ZCORNJE LIBUČE

(Nadaljevanje s 3. strani)

voščil in delil v obilni meri tudi drugim. Toda tudi delo je upošteval in s pridnim delom svojih rok je služil kruh zase in za svojo družino. V svojih mladih letih je delal kot tovarniški delavec v Donawitzu in pozneje v operkarni v Sorgendorfu. Ustanovil si je družino, ko se je poročil z domačinko Magdaleno Gradišnik. Rodilo se njima je pet otrok. Otroci so bili še majhni, ko so žal izgubili mater, Franc Linhart pa ljubljeno ženo. Ostal je pred težko nalogo, kako preskrbeti in vzgojiti otroke. To življenjsko nalogo je izpolnjeval vestno in vztrajno. Svoje otroke je vzgojil v dobre člane človeške družbe. Ena hčerka, Nežka, je učiteljica na Prevaljah, druga hčerka je redovnica šolskih sester kot sestra prednica v Št. Rupertu, ena hčerka slušbuje v Ljubljani, sin Franček in hčerka Lenka pa sta poročena doma. Tako je pokojni Šoštarjev oče svojo življenjsko nalogo izvršil in lahko mirno legel k zaslužnemu počitku.

Nagrobni govor je imel pliberški gospod dekan prošt Trabesinger, ki je orisal pokojnikovo življenje. Združeni pevski zbor pod vodstvom Miheja Sadjaka je zapel žalostinke. Pokojni Linhartov oče naj počiva v miru, preostalom pa naše odkrito sožalje!

sočletij, so jim služili za zidanje in krasitev kapelic, grobnic, oltarjev itd.

Ustavimo se naprej pri Postojnski jami, ki je v stari Jugoslaviji pripadala Italiji. Med okupacijo jo je okupator pretvoril v bencinsko skladišče. V jamo so navozili ogromne množine bencina, prepričani, da so ga najbolj varno shranili. Toda trije hrabri slovenski partizani so se aprila leta 1944 pritihtopili v jamo in skladišče zažgali. Nastala je strašna eksplozija da se je streslo vse mesto. Od vseh strani so prihitali Nemci, ki so bili pravtakrat v Postojni, toda ognja niso mogli pogasiti. Gorelo je cel teden dni. Sledovi tega požara so še danes vidni v okajenih obokih sprednjega dela jame od koder vozi podzemeljska železnica v notranjost. Toda ob snežno belem gričku imenovanem Snežnik sledovi požara izginejo. In od tu dalje se ti zdi, da si stopil v čudoviti svet mogočnega podzemeljskega kralja. Pot te vodi skozi nešteto dvoran, katerih vsaka ima svoje ime. Ob plesni dvorani je Velika gora, visoka 45 metrov, ki je najvišji grič v jami.

Kamniti pragozd katerega starost cenijo nad deset tisoče let je poln ogromnih stalagmitov mogočnega podzemeljskega kralja. Pot te vodi visokih nad 15 m in je res podoben ogromnemu okamenelomu pragozdu. Nekateri stalagmiti leže zlomljeni na tleh kakor debela starih dreves v resničnem pragozdu. Iz njih poganjajo nežne „kamnite biljke“ podobne mlademu drevju. Ves pragozd je osvetljen z nevidnimi električnimi žarnicami, kar mu daje še bolj privlačni videz. Globoko v notranjosti jame je velika koncertna dvorana, v kateri je prostora za 10.000 ljudi. Dvorana je okrogle

oblike in zelo akustična. Razsvetljuje jo množica električnih lestencev. V tej dvorani se vrše razne prireditve.

Najlepši del Postojnske jame je vsekakor novi del imenovan tudi „Lepe jame“. Ta del je bil odkrit že leta 1891, toda za turiste je bil urejen šele leta 1926. Ta del jame se bistveno razlikuje od kamenitega pragozda, ki prevzame obiskovalca s svoje skrivnostno, rahlo strah vzbujajoče veličastnostjo. Tu pa je vse tako razkošno in blesteče, od vseh strani se ti leskečejo kristali najčudovitejših oblik, da z vsem bistvom začutiš, da je tu fantastična igra narave dosegla svoj višek. Sredi najlepšega in najčudovitejšega si, kar more ustvariti narava in samega te prevzame občutek razigrane veselosti, da si tudi ti tu sredi tega čudežno lepega globoko pod zemljo skritega sveta.

V jami živi okrog 100 vrst različnih popolnoma nenevarnih živalic. Vse so slepe, kar je razumljivo, saj žive v večni temi. Barve so belkasto ali rahlo rjavkaste. Največja je človeška ribica, ki plava v globokem podzemnem bazenu. Ta redka ribica, ki ima bližnje sorodnike šele v Ameriki, lahko doseže 50 cm dolžine in živi v Evropi edino v podzemljih tekočih vodah jugoslovanskega krasa. Leta 1831 je bil v Postojnski jami odkrit prvi jamski insekt mrhovinar (leptodirus hohenvarti). To odkritje je takrat vzbudilo mnogo zanimanja med znanstveniki. Postojnsko jamo so obiskali znanstveniki iz raznih evropskih dežel ter začeli raziskovati njeno favno in odkrili so že mnogo živalskih vrst. Vse te drobne živalice, ki živijo v jami, so zadnji ostanki že davno izumrle takojimenovalne terciarne favne.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Četrtek, 29. november:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 6.10 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes, — 8.30 Pozdrav zate — 9.00 Oddaja za podeželje — 9.30 Kar si ljenskih vprašanjih — 11.00 Šolska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. Zaigramo in zapojmo! — 15.00 Šolska oddaja — 16.00 Znameniti umetniki — 17.10 Popoldanski koncert — 18.30 Ob 100 letnici rojstva skladatelja Hugolina Sattnerja.

Petek, 30. november:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes, — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Za podeželsko ženo — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 13.40 15 pestrih minut — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila — Pregled svetovnega tiska — 16.00 Pevska ura — 18.45 Kmečka oddaja.

Sobota, 1. december:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 6.10 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes, — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Nasvet v živ-

želite — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 13.45 Tukaj govori UNESCO — 14.51 Mesto in podeželje — 14.30 Zeli si kaj! — 14.30 Pozdrav zate — 15.15 Tedensko kulturno zrcalo — 18.30 Koncertna ura.

RADIO SLOVENIJA

Četrtek, 29. november:

7.00 Pester glasbeni spored s plošč — 9.00 Pesmi sodobnih jugoslovanskih pesnikov — 10.00 Dopoldanski koncert — 12.00 Priljubljeni zbori pojo slovenske narodne pesmi — 12.40 Zabavna glasba — 13.00 Od pravljice do pravljice — 16.40 Popularen popoldanski koncert — 17.40 Našim bratom v zamejstvu — 18.20 29. november — udarec politiki interesnih sfer — 18.30 Melodije iz znanih operet — 20.00 Slavnostni koncert Radia Ljubljana — 21.00 Zabavna glasba — 22.15 Melodije za lahko noč.

Petek, 30. november:

5.30 Pester glasbeni spored — 6.40 Gospodinski nasveti — 12.40 Zabavna glasba — 14.00 Lahko glasbo izvajajo veliki orkestri — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Zeleni ste — poslušajte! — 16.20 Koncert po željah — 17.10 Igra Kmečki trio —

18.10 Po različnih plach o različnih stvarih — 18.30 Zabavna glasba slovanskih narodov — 19.40 Zabavna glasba — 21.00 Tedenski zunanje-politični pregled dr. Egona Tomca.

Sobota, 1. december:

5.30 do 7.30 Pester glasbeni spored s plošč — 12.00 30 minut operne glasbe — 12.40 Zabavna glasba — 14.10 Naši zbori in ansambli igrajo in pojo slovenske narodne pesmi — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Zeleni ste — poslušajte! — 16.00 Če želite biti kritik... — 17.30 Partizanski spomini — 18.00 Urednikova beležnica in pionirska pošta — 18.20 Slovenske narodne pesmi izvajata Helena Plevelova in Avgust Stanko — 18.40 Nekaj znanih melodij — 19.15 Slovenske koračnice — 19.40 Zabavna glasba — 20.00 Štirideset vseh-minut — 20.40 Polke, valčki in še kaj — 22.15 Za ples in razvedrilo.

KINO-PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

Od 30. novembra do 3. decembra:

„Die Farm der Besessenen“

Peterhof

Od 30. novembra: do 3. decembra:

„Entgleist“

KRIVA VRBA

Od 28. do 29. novembra:

„Die Letzten vom Fort Gamble“

VRBA

28. novembra:

„Alles für die Firma“

30. novembra:

„Erpreßt“

BOROVLJE

Dne 28. in 29. novembra:

„Der Fall Winslow“

VELIKOVEC

Dne 28. in 29. novembra:

„Geliebter Lügner“

Slovenska prosvetna zveza naznanja

Vabilo

V okviru Slovenske prosvetne zveze bo v nedeljo, dne 9. decembra 1951 ob 14. uri pri Janahu na Bistrici na Zilji

igra: „KADAR SE UTRGA OBLAK“

Udeležite se predstave v prav obilnem številu!

Miklavževanje na Brnci

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci bo priredilo v nedeljo, dne 2. decembra 1951, ob 14. uri pri Prangerju na Brnci miklavževanje

z opereto: „MIKLAVŽ PRIHAJA“

Starše naprošamo, da prinesejo darila po možnosti že do sobote, 1. decembra, k Prangerju.

Opereto bodo za odraslo publiko ponovili isti dan tudi zvečer ob 19.30 uri.

tovariši zaprti. Davorin je že mislil odpreti vrata, toda zdaj se ni mogla Almira več brzdati v svoji hudobiji in strasti. Zlobno dekle ni moglo trpeti, da bi Zalika objela, četudi v ječi, svojega ženina Mirka ter mu še enkrat srečna pogledala v drago obličje.

„Tega ne!“ si misli dekle in v tistem trenutku zakriči na ves glas. Hipoma nastane hrup in šum. Straža se vzdrami in v trenutku ugrabijo turški vojaki ponočne vsiljence. Davorin se zgrudi ranjen na tla. Zali odpade sablja in vsi trije se potem mirno vdajo sovražnikom.

V jutru na vse zgodaj so jih privedli v glavni stan. Davorin in Zalika sta pisano gledala svojo izdajalko, zakaj spoznala sta natanko njene namere. Ali to ni predsedalo Almiri. Zmagovito je nosila glavo pokonci. Ne-prestrašeno je zrla stražnikom v oči.

Kmalu je stopil tudi poveljnik turške čete v šator. A kako se je zavzel nad lepoto mlade Mirkove žene! Kar obstal je pred njeno veliko, častito postavo. Dolgo ji je gledal v oči in obraz, kakor da bi se ne mogel ločiti od njenega milega pogleda.

Zalika zre nepremično na tla. Rdečica oblije njeno lice. Nedolžnost odseva z njenega obličja. Neka vzvišenost in blagi mir ji sije z visokega čela.

Globok vtis je napravila ta izredna prikazen na poveljnikovo dušo. Prej ljut in divji, je postal sedaj krotek in miren. Blagi Zalin pogled ga je očaral; ona je ukrotila neusmiljenega Turka.

„Resnico je govoril Tresoglav“, si je mislil poveljnik. „To je zlato darilo za mojega gospodarja. Nisem še videl

take žene in tudi car sam nima med svojimi sužnicami lepše, kakor je tale pred menoj.“

„Odkod si prišla žena?“ jo nagovori poveljnik v bosenskem jeziku.

Ali Zala molči, kakor da ne bi imela jezika. Njeno srce je okamenelo. Zala je že videla v duhu vso svojo nesrečo, slutila je že v srcu strašno svojo usodo. Vedela je, da je postala sužnja turškega poveljnika ter izgubila na veke — svojega Mirka.

Še v drugo jo povpraša poveljnik. Ali Zala molči, kakor da bi bila mrtva, brezčutna stvar.

Na tretje vprašanje pa odgovori Almira namesto Zalike:

„To je ena Mirkova, katero želiš, da jo daruješ svojemu gospodu. Mirko in njegovi tovariši so ti včeraj odrekli to ženo. Rajši umrjejo, kakor da ti izročé kras cele Rožne doline. Ali jaz sama sem ti jo spravila v tvojo oblast, zato da rešim Mirka, svojega ženina.“

Tale ključ v moji roki priča dovolj, da bi brez mene ne bila prišla ta žena v tvoje roke. Ako bi ne bilo mene, prost bi bil Mirko, prosti bi bili njegovi tovariši in prosti tudi — Zala!

Tale mladenič, ki si ga ujel na potu v našo dolino, je vzel skrivši tvojim stražam ključce od podzemeljskega vhoda. Z njimi je otvoril Zali in sebi vhod in ondi je ubil tudi tvojega stražnika. V svoji zbežnosti pa je pustil ključ v vratih in jaz sem ga vzela s seboj, da ti izpričam svojo vdanost in uslugo.

A ravno ko sta mislila obadva stopiti v ječo k Mirku in njegovim tovarišem, sem zbudila stražo... in zdaj

smo vsi trije tu pred teboj. Usmili se me! Jaz sem Almira Tresoglavova.“

Poveljnik pa ji je odgovoril mirno in krotko: „Veliko hvalo sem ti dolžan, Almira. Izberi si svoje plačilo!“

„Ako mi dovoljuje tvoja milost, te prosim, da mi rešiš Mirka in njegove tovariše smrti in temne sužnosti.“

Nato odvedejo stražniki Davorina v zaduhlo ječo. Zaliko in Almira pa pelje poveljnik sam v stranski oddelek svojega šatora.

Kmalu potem so privedle straže Mirka in njegove tovariše iz temne ječe v glavni šator turškega poveljnika. Ujetniki so že mislili, da jim sedaj naznanijo smrt. Pričakovali so najstrašnejših muk.

Strah in groza jih torej obide, ko stopi poveljnik, s sabljo rožljaje, v šator. A ko privzdignejo glave in se ozrejo nanj, zdrgečejo vsi na celem životu: Zraven njega je stala Almira, zavita v črno haljo.

Kakor pogleduje gad zmagonosno in s pisanim očesom ptička, katerega je zavrtno ugrabil v travi pevačočega, tako pmagovito in ponosno je zrla zdaj Almira na vkljenjenega Mirka.

In on se je zares zbal tega pogleda. Strašna slutnja mu je pretresla dušo. Nehote mu je prišla na misel tista usodepolna noč, ko se mu je bilo dekle zaklelo v strašno maščevanje. Mirko je spoznal, da se je sedaj uresničilo Almirino žuganje. Uvidel je, da je izdala njega in vse njegove tovariše nekdanja njegova — prijateljica! Ves žalosten in potrj je povesil tedaj glavo in oči ter se vdal nemili usodi.

(Dalje)